

Ewa Kobyłecka

Dr
Uniwersytet Zielonogórski

Przykłady zintegrowanych zadań szkolnych z języka polskiego dla II klasy gimnazjum

Na początku XXI wieku intensywnie poszukuje się nowych, bardziej skutecznych oraz atrakcyjnych dla uczniów rozwiązań dydaktycznych. Nauczyciele, którzy pragną zainteresować językiem ojczystym młodych ludzi a także chcą pracować bardziej nowoczesnie, mogą zapoznać się z teorią zintegrowanych zadań szkolnych. Aby nastąpiła pożądana zmiana w wychowanku, konieczne jest zrównoważenie jego struktur poznawczych, które ma prowadzić do uspoźnienia, transferu i partycypacji struktur poznawczych i obrazowania językowego w przestrzeni edukacyjnej¹. W zintegrowanych zadań szkolnych stosuje się trzy typy operatorów:

1) operator formalnych i postformalnych typów operacji wykonywanych na materiale nauczania;

2) operator zamkniętego i otwartego materiału nauczania, na którym wykonywane są operacje;

3) operator algorytmicznych i heurystycznych sposobów wykonywania operacji na materiale nauczania².

Zespolony operator zintegrowanego zadania szkolnego to aktywny składnik tego zadania wyznaczający formę i treść aktywności oraz typ obrazowania językowego. Możemy wyróżnić osiem typów zintegrowanych zadań szkolnych od całkowicie otwartego (o symbolu Z_{ooo}) do zupełnie zamkniętego (o symbolu Z_{zzz}).

W polskiej szkole uczniowie najczęściej wykonują zadania zamknięte. Jest wtedy wspomagana w rozwoju głównie lewa, dyskursywna półkula mózgu. Kształtowanie postaw poszukujących, twórczych to niezbędny warunek wszechstronnego rozwoju człowieka. Wykonywanie zintegrowanych zadań szkolnych aktywizuje obie półkule mózgowe.

Oto propozycja ośmiu typów zadań, które można wykorzystać na lekcjach poświęconych edukacji polonistycznej w II klasie gimnazjum.

1) **Zadanie o symbolu Z_{ooo}** (zadanie otwarte – otwarte – otwarte) łączy: operator postformalny (o), operator otwartego materiału nauczania (o) oraz operator heurystycznych sposobów wykonania operacji (o), np.:

„W dowolny sposób przedstaw fragment sceny filmu, który chciałbyś nakręcić.”

¹ Por. J.Gnitecki, *Supernauczanie. Perspektywy nowej edukacji*, Poznań 1997, s. 174-177.

² Ibidem, s. 69.

„Wyjaśnij, dlaczego brak tolerancji potęguje ludzką nienawiść.”

„Ułóż i zaprezentuj scenkę kabaretową na dowolny temat.”

„Wymień kilka ciekawych zawodów i zareklamuj je w oryginalny sposób.”

„Wymyśl temat interesującej rozmowy związanej z Twoim życiem.”

2) **Zadanie o symbolu Z_{ooz}** (zadanie otwarte – otwarte – zamknięte) łączy: operator postformalny (o), operator otwartego materiału nauczania (o) oraz operator algorytmicznych sposobów wykonania operacji (z), np.:

„Spróbuj napisać trzynastozgłoskowcem fragment tekstu poetyckiego na dowolny temat.”

„Który polski laureat Nagrody Nobla jest dla Ciebie osobą godną podziwu i uznania? Uzasadnij swój wybór metodą «za i przeciw».”

„Przeprowadź wywiad z wybraną przez siebie osobą. Zadaj kolejno następujące pytania:

1. Kto i dlaczego jest dla Pani/Pana osobą godną uznania?
2. Co najbardziej Panią/Pana denerwuje w postępowaniu innych ludzi?
3. Z jakimi swoimi wadami stara się Pani/Pan zmagać?
4. Czy jest Pani/Pan zadowolona(y) ze swojej egzystencji?
5. Jakie są Pani/Pana cele życiowe?”

„Ułóż niezwykle opowiadanie tak, aby się kończyło sentencją: *Zgoda buduje, niezgoda rujnuje.*”

„Napisz recenzję dowolnego koncertu muzycznego.”

3) **Zadanie o symbolu Z_{ozo}** (zadanie otwarte – zamknięte – otwarte) łączy: operator postformalny (o), operator zamkniętego materiału nauczania (z) oraz operator heurystycznych sposobów wykonania operacji (o), np.:

„Ułóż dowolną notatkę o Wisławie Szymborskiej, wykorzystując zgromadzone wcześniej oraz zaprezentowane na lekcji materiały.”

„W interesujący sposób odegraj scenę *Zaręczyny Gzegzółki* (z *Zielonej Gęsi* Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego).”

„Opowiedz w oryginalny sposób na podstawie własnych doświadczeń, jak wygląda typowe popołudnie w dzień powszedni w Twoim domu.”

„Sporządź piramidę z podanych wartości według własnej hierarchii: prawda, człowieczeństwo, odwaga, sława, dobrobyt, wiedza, miłość, patriotyzm, godność, tolerancja”.

„Zaprojektuj notatkę o Czesławie Miłoszu, wykorzystując informacje zamieszczone w Internecie na stronie <http://www.milosz.pl>”.

4) **Zadanie o symbolu Z_{ozz}** (zadanie otwarte – zamknięte – zamknięte) łączy: operator postformalny (o), operator zamkniętego materiału nauczania (z) oraz operator algorytmicznych sposobów wykonania operacji (z), np.:

„Zaproponuj tematy rozprawek dotyczące poznanych utworów o tematyce patriotycznej.”

„Ułóż krzyżówkę, której wszystkie hasła będą związane z Janem Kochanowskim.”

„Nadaj tytuły każdemu z wysłuchanych fragmentów dzieł muzycznych Krzysztofa Pendereckiego.”

„Zilustruj w postaci komiksu fragment *Pana Tadeusza* (np. *Wojskiego powieść o pojedynku Doweyki z Domeyką*)

„W oryginalny sposób przedstaw swoją autobiografię.”

5) **Zadanie o symbolu Z_{zoo}** (zadanie zamknięte – otwarte – otwarte) łączy: operator formalny (z), operator otwartego materiału nauczania (o) oraz operator heurystycznych sposobów wykonania zadania (o), np.:

„Napisz wypracowanie na temat: «Kim chciałbym być w przyszłości?»”

„Zgromadź argumenty za i przeciw prezentowaniu reklam w środkach masowego przekazu.”

„Wskaż poetów różnych epok, którzy tworzyli utwory o tematyce miłosnej”.

„Zredaguj jak najwięcej interesujących i niezwykłych zdań na temat tolerancji.”

„Wpisz w tabelę dodatnie i ujemne cech swojej osoby”.

Cechy dodatnie	Cechy ujemne

6) **Zadanie o symbolu Z_{zoz}** (zadanie zamknięte – otwarte – zamknięte) łączy: operator formalny (z), operator otwartego materiału nauczania (o) oraz operator algorytmicznych sposobów wykonania operacji (z), np.:

„Spróbuj napisać wiersz o tematyce patriotycznej.”

„Zredaguj list do kolegi, w którym opiszesz swoje cele życiowe.”

„Napisz w kilku zdaniach, tak aby zainteresować kolegów, jak ważna jest tolerancja wobec odmienności innych ludzi.”

„Napisz kilka zdań na temat wiersza Wisławy Szymborskiej *Jarmark cudów*.”

„Wymień i zinterpretuj trzy przysłowia lub aforyzmy związane z sensem ludzkiej egzystencji.”

7) **Zadanie o symbolu Z_{zzo}** (zadanie zamknięte – zamknięte – otwarte) łączy: operator formalny (z), operator zamkniętego materiału nauczania (z) oraz operator heurystycznych sposobów wykonania operacji (o), np.:

„Przypomnij informacje dotyczące poznanych utworów o tematyce patriotycznej.”

„Dopisz kilka wyrazów bliskoznacznych do słów «mądry» i «życzliwy».”

„Do podanych przymiotników dopisz nazwiska znanych osób, do których pasują wymienione cechy:

szlachetny –
 mądry –
 uczciwy –
 zrównoważony –
 odważny –

„Wypisz wszystkie skojarzenia wywołane wysłuchanym fragmentem muzyki Krzysztofa Pendereckiego.”

„Przedstaw w porządku chronologicznym podane fakty z życia Józefa Tischnera: udział w programach TVP *Rozmowy o Katechizmie*, święcenia kapłańskie, studia na UJ, wykłady z filozofii, wygłoszenie cyklu audycji radiowych”.

8) **Zadanie o symbolu Z_{zzz}** (zadanie zamknięte – zamknięte – zamknięte) łączy: operator formalny (z), operator zamkniętego materiału nauczania (z) oraz operator algorytmicznych sposobów wykonania operacji (z), np.:

„Uzupełnij luki w tekście podanymi wyrazami: myśliwy, łowy, król, wojownik, was, przyjaciele.

Knieje! do was ostatni przyjeżdżał na
 Ostatni, co nosił kołpak Witoldowy,
 Ostatni z Jagiellonów szczęśliwy
 I ostatni na Litwie monarcha
 Drzewa moje ojczyste! jeśli niebo zdarzy,
 Bym wrócił was oglądać, starzy,
 Czy znajdę jeszcze? czy dotąd żyjecie?”

„Korzystając z tekstu lektury, wyszukaj fragmenty charakteryzujące bohaterów *Balladyny* Juliusza Słowackiego.”

„Wypisz ze słownika ortograficznego regułę uzasadniającą pisownię wyrazów: podniósł, rzekł, wziął.”

„Policz ile razy w opowiadaniu Antoniego Czechowa *Śmierć urzędnika* wystąpił wyraz «parsknąłem».”

„Wskaż w tekście wiersza Wisławy Szymborskiej pt. *Nienawiść* wszystkie epitety.”

Stosowanie zintegrowanych zadań szkolnych na lekcjach języka polskiego sprzyja zwiększeniu motywacji uczniów do nauki oraz podwyższa efekty kształcenia. Podstawowym celem edukacji jest stymulowanie rozwoju człowieka. Wykorzystywanie nowoczesnych metod pracy na lekcjach pomaga w realizacji tego celu.

Ewa Kobyłecka

**The examples of school tasks meant for the Polish language lesson in the second grade
of gymnasium**

Summary

Nowadays there can be observed a growing need and search for new, effective and attractive didactic solutions. The performing of integrated school tasks activates both cerebral hemispheres of young people. Fostering creative attitudes is a prerequisite for human development.